

Et SRC... censuit respondendum:

Ad 1. Affirmative.

Ad 3. Spectare ad Primicerium.

Et ita decrevit ac servari mandavit, die 23. Martii 1709. U kazalu DA. upućuje ovdje i na generalni dekret (3865).

Prema tomu prva kaptolska čast nema isključivog prava na funkcije u manje svečanije blagdane, već ovi spadaju prema liturgičkim propisima na drugu čast (i redom slijedeću, ako je ova zapriječena), a ne možda na hebdomadara kao takvog, pa ih ni prva čast ne smije sebi prisvajati, a nije ih ni dužna vršiti, kad to spada na drugu (i t. d.)

Dr J. F.

In memoriam.

Prof. A. Živković.

Tijekom prošle godine pošla su s ovoga svijeta u vječnost između ostalih katoličkih naučnih radnika i neki, kojima će imena ostati kroz dugo vrijeme ubilježena zlatnim slovima u povijesti moralnog bogoslovlja. To su Josef M a u s b a c h, Dominik P r ü m m e r, Jos. W a f f e l a e r t i Adolf T a n q u e r e y.

1. — Dr Josef Mausbach se rodio 7. februara 1861. u Wipperfürthu (nadbiskupija Köln). Poslije svršene gimnazije (1880.) studira filozofiju i teologiju u Münsteru. No radi pruskog kulturkampi-a stupa 1883. u sjemenište u Eichstättu, gdje je i završio bogoslovske nauke, te 1884. bio zaređen za svećenika. Doktorirao je 1888. na teološkom fakultetu akademije u Münsteru, kamo je nakon 4 godine pozvan za redovnog profesora za moral i apologetiku. Kao profesor djelovao je neprekidno kroz 25 godina. God. 1917. postaje članom katedralnog kaptola u Münsteru; 1919. članom njemačke narodne skupštine, u kojoj je također živo sudjelovao. Odlikovan je od Crkve 1912. čašću kućnog premeta sv. Oca, a 1928. je imenovan apostolskim protonotarom. Umro je 31. siječnja 1931. u Ahrweileru u dobi od 70 godina.

Prijatelj mu i kolega Dr Georg Schreiber ovako govori¹ o njemu:

»Sad on miruje. Neumorni, neutrudivi, spoznanja željni... Zaklopilo se ono svijetlo oko, što je odavalo dubinu i bogatstvo njegove duše, te udivljenja vrijednu harmoniju čitavog njegovog bića. Odavalo je nešto jasnoga kô sunce, neku osobitu sigurnost i stupanje ravnim putem; toliko je upio u se te odlike, da su mu one postale temeljnom značajkom.

¹ D. Dr. Georg Schreiber: Josef Mausbach (1861—1931), sein Wirken für Kirche und Staat (Schlichte Gedächtnisblätter) Münster 1931, Aschendorff.

S njim je nestalo najvećeg savremenog učenjaka katoličke Njemačke. On je kod njemačkih katolika bio vodeći teolog, kojemu svjetska znanost spominje ime s poštovanjem...«

Te riječi pokazuju u kolikoj je cijeni uspomena J. Mausbacha u njegovoj rodnoj zemlji. Njegovom naučnom glasu odajemo i mi čast, ne puštajući, da ime i zasluge velikog teologa naših dana prođu bez spomena.

U djelu »Religionswissenschaft der Gegenwart in Selbstdarstellungen«² napisao je pokojni sâm svoju biografiju i razvoj svog naučnog djelovanja. Bogati i neumorni znanstveni rad bio je s jedne strane potreba njegove duše, s druge je strane uplivao u najpovoljnijem smislu na razvoj katoličke moralne nauke i ideološku formaciju njemačkog inteligenta.

Koje knjigâ, koje samostalnih publikacijâ, izdao je na broj trideset i pet (35); Članaka i predavanja po časopisima i raznim skupnim djelima oko jedne stotine (94). Iz tog velikog broja M. naučnih radova ističem ovdje samo najvažnije:

Christentum und Weltmoral. Drei Vorträge (Ueber antike und altchristliche Moral; Der Wert der weltlichen Kultur nach Thomas von Aquin; Die organische Einheit der thomistischen Moral); Münster; 2. Aufl. 1905.

Die katholische Moral, ihre Methoden, Grundsätze und Aufgaben. Köln 1901. Peto izdanje pod naslovom: Die katholische Moral und ihre Gegner. Köln 1921.

Kernfragen christlicher Welt- und Lebensanschauung. M. Gladbach. 13. Aufl. 1921.

Weltgrund und Menschheitsziel. (Moderne Naturauffassung und Gottesglaube; Der Kampf um das sittliche Endziel). M. Gladbach. 10 Aufl. 1921.

Altchristliche und moderne Gedanken über Frauenberuf. M. Gladbach. 7 Aufl. 1910.

Die Ethik des hl. Augustinus. (2 sveska.) Freiburg i. B. 2. Aufl. 1929.

Grundlage und Ausbildung des Charakters nach Thomas von Aquin. Freiburg i. B. 3. Aufl. 1920.

Die Religion und das moderne Seelenleben. Kempten. 5. Aufl. 1923.

Die Kirche und die moderne Kultur. Kempten. 5. Aufl. 1923.

Grundzüge der katholischen Apologetik. Münster, 4. Aufl. 1920.

Katholische Moraltheologie. Münster, 6. Aufl. 1926.

² E. Stange: Religionswissenschaft etc., Band III. str. 57 i sl. Felix Meiner, Leipzig 1927.

Sozialismus und Christentum. Münster. 4. Aufl. 1919.

Thomas von Aquin als Meister christlicher Sittenlehre. Münster 1925.

Dasein und Wesen Gottes. (2 sveska, II. izd.) Münster 1929. i 1930.

2. — Dne 9. lipnja 1931. umro je u 65. godini života u Freiburgu u Švicarskoj O. Dominik Prümmer, dominikanac, profesor moralnog bogoslovlja na tamošnjem sveučilištu. Studirao je civilno pravo u Louvainu, medicinu u Berlinu, a kanonsko pravo u Rimu. U dominikanskom je redu položio zavjete god. 1885; od god. 1908. bio je profesorom u Freiburgu, gdje je uživao zasluženi glas učenog i vrijednog redovnika i profesora.

Osim prigodnih i manjih naučnih radova u časopisima »Theologisch-praktische Quartalschrift« (Linz) i »The homilistic and pastoral review« (New-York) stekla su osobito priznanje njegova dva djela: »Manuale iuris canonici« (5. izdanje 1927.) i »Manuale theologiae moralis« (5. izdanje 1928.) Izdao je jedan »Vademecum theologiae moralis« (3. izdanje 1923.) Njegova je moralka jedno od najvrsnijih djela posljednjih godina. Obuhvata 3 omašna sveska, vjerno se oslanjajući na nauku i misli sv. Tome Akvinskoga. Pokojni P. Prümmer nije bio probabilista, nego zastupnik Pottonova kompenzacionog sistema. Još god. 1925. prigodom XVII. izdanja Noldinove moralke, O. Prümmer je znao osporavati snagu Noldinovim dokazima za probabilizam i mislio, da se taj sistem moralnog naučavanja ne može braniti.³

Pored solidne tomističke nauke njegova su stručna djela prokana zdravim i korisnim pogledima iz savremenog praktičnog života, te su ne samo u teoretskom, nego i u praktičnom pogledu vrlo uporabiva. R. i p.!

3. — Gustave-Joseph Waffelaert umro je kao biskup u Bruges (Belgija) u dobi od 84 godine. Čitav je svoj dugi vijek (1847—1931) posvetio teološkoj znanosti u prvom redu praktično moralnim pitanjima. Odavde je našao put i postao svome kleru i narodu također učiteljem ascetike i mistike. God. 1880. naslijedio je na stolici moralnog bogoslovlja u velikom sjemeništu u Bruges Thomasa Bouquillona. Od tada počima njegovo naučno djelovanje, najprije u časopisu »Nouvelle revue theologique«, a kasnije i u nizu naučnih djela i rasprava. Nije pisao isključivo s teoretskog gledišta, nego mu je praktični momenat redovito bio pred očima. O pitanjima, koja su u javnom životu iskrsla ili bila predmetom raspre, iznosio je svoj stručno obrazloženi sud i na taj način tražio da pomogne pobjedi dobre stvari.

Spomena su mu vrijedna djela u kojima obraduje četiri kardinalne kreposti: »De iure et iustitia« (1885. i 1886.) »De prudentia,

³ Vidi »Bogoslovska Smotra« god. 1925. broj 3/4. str. 364.

fortitudine et temperantia (1889.); manje je djelo »Confessarius rite institutus ad impugnandam blasphemiam« (1889.); zatim »Exposé sommaire des principes généraux de la science sociale« (1894.). Praktične svrhe imaju pred očima i njegove rasprave: »Dissertation sur la malice intriquée du mensonge et sur l'emploi de la restriction mentale et de l'amphibologie« (N. R. Th. t. XIII.); »Étude morale sur la coopération« (N. R. Th. t. XIII.), »Étude de theol. morale sur l'obligation en conscience des lois civiles« (N. R. Th. t. XV.) i dr.

S područja ascetike i mistike spominjem vrsne njegove »Meditationes theologicae«, prevedene na francuski jezik, »Analecta ascetica et mystica« u »Collationes brugenses«, brošure, pa članke i bilješke u »Revue d'ascétique et de mystique, »Éphémérides lovanienses« kroz dugi niz godina. Dva je asketska djela napisao i u narječju svoga puka. Svestranu duboku vjersku kulturu nastojao je unositi u život naroda i njegove inteligencije. Vrijedan i neumoran s perom u ruci radio je do posljednjih dana svoga života. Pater F. Jansen S. J. (Nouvelle revue théologique Nro 3, 1932) veli az nj: »Il a fourni une carrière d'une merveilleuse unité, long, effort, tenace et suivi, pour éclairer la piété par la science, guider l'action par la doctrine, former l'apostolat social sur l'évangile, fonder la dévotion des simples et des doctes sur la richesse solide de notre dogme«.

Uspomena na ovog biskupa teologa ostat će trajna u njegovom narodu. Umro je 20. XII. 1931.

4. — Na četvrtom mjestu spominjemo O. Adolfa Tanque-
rey-a, iz družbe sv. Sulpicija. Rođen 1854. u Coutances, umro je 21. februara t. g. u Aix-u. Dugogodišnji profesor u teološkim seminarijima, sastavio je vrlo uspjele priručnike iz dogmatskog i moralnog bogoslovlja. I mnogim našim svećenicima će biti njegove knjige dobro poznate. Kao dogmatske knjige, jednako mu je dobra: *Synopsis theologiae moralis et pastoralis, ad mentem S. Thomae et S. Alphonsi hodiernis moribus accomodata* (3 sveska). Baš u tomu se odlikuje iznad nekih talijanskih moralista, što se ne gubi samo u izlaganju principa i rješavanju fingiranih kazusa, nego iz bližega zagleda u oči poteškoćama, što ih je naše doba sobom donijelo.

I na polju ascetike izdao je pažnje vrijedna djela. »Précis de théologie ascétique et mystique«, »Dogmes générateurs de la piété«, »La divinisation de la souffrance«, našla su veoma susretljiv odziv naročito u Francuskoj i Belgiji. R. i. p.!